

Valtiovarainministeriön asetus Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista vuonna 2022

1 Johdanto

Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtiovarainministeriön asetuksella Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista vuonna 2021 (969/2020). Asetus oli määräaikainen ja voimassa 30.6.2021 asti. Asetusta muutettiin 17.06.2021 niin, että sen voimassaoloa pidennettiin 31.12.2021 asti.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi valtiovarainministeriön asetus Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista. Asetus olisi määräaikainen ja se olisi voimassa 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta 2022. Määräaikaisuus olisi perusteltua viraston toiminnan epävarmuustekijöiden takia. Koronavirusepidemia on vaikuttanut ja arvioidaan vaikuttavan edelleen vuonna 2022 viraston suoritteiden kysyntään. Lisäksi eduskunta myönsi valtiovarainministeriön esityksestä virastolle vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa viraston asiakaspalveluiden ruuhkien purkuun lisämäärärahan, jonka avulla on palkattu vuodeksi n. 40 lisähenkilöä purkamaan erityisesti holhoustoimen ja rekisteripalvelujen asiointijonoja. Toisaalta erityisesti holhoustoimen palveluja digitalisoiva Vaaka-hanke etenee ja siitä on odotettavissa tuottavuushyötyjä v. 2021 aikana. Myös viraston uuden kustannuslaskentamallin vaikutuksia viraston talouteen tulee seurata, jotta varmistetaan kustannuslaskentamallin toimivuus ja viraston asianmukaiset toimintaedellytykset.

Vuoden 2020 alussa maistraatit ja Väestörekisterikeskus yhdistyivät ja uusi Digi- ja väestötietovirasto aloitti toimintansa. Virasto otti vuonna 2020 käyttöön uuden kustannuslaskentamallin, johon pohjautuen määritellään viraston suoritteiden kustannukset. Siten myös esityksen suoritteiden maksut perustuvat viraston uuteen kustannuslaskentamalliin. Tämä uusi, valtion yhteiseen malliin perustuva kustannuslaskentamalli ottaa entistä paremmin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti huomioon palveluiden tosiasialliset kustannukset ja muutos näkyy erityisesti entisissä maistraattipalveluissa. Vuoden 2021 maksuasetuksessa suoritteiden hintoja korotettiin useiden palvelujen osalta, koska palvelut olivat uuden kustannuslaskentamallin myötä osoittautuneet alikatteellisiksi. Hintojen korotukset ovat olleet oikeansuuntaisia: suoritteiden alikatteellisuus on selvästi korjaantunut vuoden 2021 aikana ja korjaantuu ennusteen mukaan vuoden 2022 aikana edelleen tässä esitettyjen, pääosin samoina pysyvien hintojen myötä. Muutamien notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalvelujen osalta kustannusvastaavuudet jäävät edelleen selvästi alle omakustannusarvon, ja niiden osalta esitetään maltillisia hinnankorotuksia ja joitakin tähän ryhmään kuuluvia palveluja esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon mukaisiksi suoritteiksi.

Kokonaisuudessaan asetuksessa esitettävät hinnanmuutokset ja muut muutokset ovat edellä esitetyillä perusteilla vähäisiä.

Notaari- ja oikeudellisista vahvistuspalveluista esitetään 10 euron korotuksia seuraaviin palveluihin:

- avioehtosopimuksen rekisteröinti,

- aviopuolisoiden välisen, lahjoitusta koskevan ilmoituksen rekisteröinti,
- avio-oikeuden poistamista koskevan ilmoituksen rekisteröinti,
- osituskirjan rekisteröinti,
- aviovarallisuussuhteeseen sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti,
- asiakirjan rekisteröinti avoliittoasioiden rekisteriin sekä
- läheisten välisen lahjailmoituksen rekisteröinti.

Lisäksi ulosottokaaren mukaisen perinnöstä luopumisilmoituksen tallentamisen hintaa esitetään korotettavaksi 7 eurolla.

Varmennepalveluissa biovarmenteiden hintaa esitetään laskettavaksi. Organisaatioasiakkaille tarjottavien rekisteritietojen luovutusta koskevien palveluiden hinnoittelua esitetään yhtenäistettäväksi. Perukirjan osakasluettelon vahvistamisen peruutuksen tai palautuksen hinnoittelua esitetään tarkennettavaksi.

Notaari- ja oikeudellisista vahvistuspalveluista esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon suoritteiksi seuraavia palveluja:

- päätös hakemukseen vihkioikeudesta annetun lain (571/2008) 2 §:n nojalla,
- perintökaaressa (40/1965) tarkoitettu perukirjan osakastietojen vahvistaminen ja
- perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 §:ssä tarkoitettu eurooppalainen perintötodistus.

Näiden palvelujen hintoihin ei kuitenkaan esitetä muutoksia.

Lisäksi uudeksi suoritteeksi asetuksessa esitetään sähköisestä väestötietojärjestelmästä tehtävää sukuselvitystä. Asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon esitetään lisättäväksi holhoustoimen valvontapalveluita koskevan II osan käräjäoikeudelle tehtäviä hakemuksia koskevaan 4. kohtaan tarkennus holhousviranomaisen osallistumisesta käsittelyyn etäyhteydellä. Muut muutokset asetuksessa ovat käsitteisiin esitettäviä teknisiä tarkennuksia ja muuttuneen lainsäädännön vuoksi tehtyjä säädösviitauksien tarkistuksia.

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

2 Asetuksenantovaltuus

Asetuksenantovaltuus perustuu valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:ään.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

3.1 Asetus

Asetuksen sisältö pysyisi pääasiassa voimassa olevaa maksuasetusta vastaavana. Seuraavassa tuodaan esille ehdotetut sisällölliset muutokset suhteessa voimassa olevaan maksuasetukseen. Lisäksi asetukseen on tehty erinäisiä kielellisiä tai säädösteknisiä muutoksia.

1 §. *Soveltamisala.* Pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

2 §. *Maksuttomat julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

3 §. *Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet.* Asetuksen 3 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietoviraston maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista. Pykälän 1 momentti vastaisi suurelta osin voimassa olevan asetuksen 3 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 1, 3 ja 8 kohdat ehdotetaan kuitenkin siirrettäväksi asetuksen 4 §:n 2 momentin 4, 5 ja 6 kohdaksi, eikä näistä suoritteista säädettäisi enää maksullisina (omakustannusarvon mukaisina) julkisoikeudellisina suoritteina. Lisäksi 1 momentin 12 kohdassa tehtäisiin säädöstekninen muutos siten, että kohdassa viitattaisiin uuteen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin. Pykälän 16 momenttiin sisältyisi uutena suoritteena maksuliitteeseen lisättävä sukuselvitys sähköisestä väestötietojärjestelmästä. Lisäys ei kuitenkaan edellyttäisi muutosta momenttiin. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 3 §:ää.

4 §. *Alennetun omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet.* Asetuksen 4 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietoviraston alennetun omakustannusarvon mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Pykälän 1 momentin 4, 5 ja 6 kohtaan sisällytettäisiin kolme suoritetta, joista voimassa olevassa asetuksessa on säädetty maksullisina (omakustannusarvon mukaisina) julkisoikeudellisina suoritteina. Uusiksi alennetun omakustannusarvon mukaisiksi julkisoikeudellisiksi suoritteiksi ehdotetaan päätöstä hakemukseen vihkimisoikeudesta annetun lain (1157/2019) 2 §:n nojalla, perintökaareissa (40/1965) tarkoitettua perukirjan osakastietojen vahvistamista sekä perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 §:ssä tarkoitettua eurooppalaista perintötodistusta. Suoritteet vastaisivat voimassa olevan asetuksen 3 §:n 1, 3 ja 8 kohtaa. Lisäksi 2 momentin 4 kohdassa tehtäisiin säädöstekninen muutos siten, että kohdassa viitattaisiin uuteen vihkimisoikeudesta annettuun lakiin. Muilta osin pykälä vastaa voimassa olevan asetuksen 4 §:ää.

5 §. *Liiketaloudellisin perustein hinnoitellut suoritteet.* Pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

6 §. *Holhoussuoritteita koskevista maksuista vapautuminen.* Pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

7 §. *Julkisuuslain perusteella annettavat suoritteet.* Pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

8 §. *Voimaantulo.* Asetus tulisi voimaan 1.1.2022 ja olisi voimassa 31.12.2022 saakka.

3.2 Maksutaulukko

Asetuksen liitteenä on maksutaulukko, jossa maksut on ryhmitelty viraston palveluluokittelun mukaisesti. Seuraavassa esitetään ne suoritteet, joihin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia verrattuna voimassa olevaan vuoden 2021 maksuasetukseen.

Notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut

Notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalveluiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan nykyisillä, vuoden 2021 maksuasetuksessa nostetuilla hinnoilla 71 % vuonna 2021. Ensimmäisenä uuden kustannuslaskentamallin soveltamisvuonna 2020 suoritteiden kustannusvastaavuus oli 43 %, sitä ennen vuonna 2019 se oli 96%. Vuoden 2020 matala kustannusvastaavuus johtuu ennen kaikkea siitä, että vanhan kustannuslaskentamallin perusteella ei ennen vuotta 2020 ole pystytty vyöryttämään aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kattavasti suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia suoriteryhmälle. Kustannukset ovat siten näyttäneet pienemmiltä kuin mitä ne tosiasiaissa ovat olleet.

Julkisen notaarin palveluihin ei esitetä hinnanmuutoksia. Sen sijaan seuraaviin alikatteellisiin perhevarallisuuteen ja lahjoituksiin liittyviin palveluihin esitetään 10 euron korotuksia (55 eurosta 65 euroon):

- avioehtosopimuksen rekisteröinti,
- aviopuolisoiden välisen, lahjoitusta koskevan ilmoituksen rekisteröinti,
- avio-oikeuden poistamista koskevan ilmoituksen rekisteröinti,
- osituskirjan rekisteröinti,
- aviovarallisuussuhteeseen sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti,
- asiakirjan rekisteröinti avoliittoasioiden rekisteriin sekä
- läheisten välisen lahjailmoituksen rekisteröinti.

Lisäksi ulosottokaaren mukaisen perinnöstä luopumisilmoituksen tallentamisen alikatteellista palvelun hintaa esitetään korotettavaksi 7 eurolla 28 eurosta 35 euroon.

Hinnankorotusten jälkeen näiden palvelujen kustannusvastaavuus nousisi vuonna 2022 92 prosenttiin - kestäväälle tasolle verrattuna vuonna 2021 näissä palveluissa toteutuvaksi arvioituun 76 prosentin omakustannusvastaavuuteen.

Notaari- ja oikeudellisista vahvistuspalveluista esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon suoritteiksi seuraavia alikatteellisia palveluja:

- päätös hakemukseen vihkioikeudesta annetun lain (571/2008) 2 §:n nojalla,
- perintökaareissa (40/1965) tarkoitettu perukirjan osakastietojen vahvistaminen ja
- perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 §:ssä tarkoitettu eurooppalainen perintötodistus.

Näiden palvelujen hintoihin ei kuitenkaan esitetä muutoksia.

Vihkioikeuspäätöksen omakustannusarvoa alemman maksun perimistä (60 euroa, kustannusvastaavuuden arvio 9 % vuodelle 2022) voidaan perustella uskonnonva-

pauden toteutumisen tukemisella. Omakustannusarvon mukaisen hinnan soveltaminen johtaisi hinnan yli kymmenkertaistamiseen ja todennäköisesti hakemusten vähentymiseen. Pienimuotoisesti toimivat uskonnolliset yhdyskunnat voisivat joutua harkitsemaan vihkijöittensä määrää taloudellisista syistä. Uskonnollisissa yhdyskunnissa vihkimättä jääneet siirtyisivät myös todennäköisesti DVV:n asiakkaiksi ja tällöin heille tarjottavan maksuttoman vihkimisen kustannus tulisi kokonaan verorahoilla katettavaksi.

Perukirjan osakastietojen vahvistamisen omakustannusvastaavuuden on nykyisillä hinnoilla (95-170 euroa) arvioitu olevan vuonna 2022 37% ja eurooppalaisen perintötodistuksen (160 euroa) samana vuonna 23%. Näiden palvelujen omakustannusarvon mukainen hinnoittelu merkitsisi hinnan moninkertaistamista ja vähentäisi suoritteiden käyttöä. Tämä olisi haitallista, koska suoritteet luovat oikeusvarmuutta perinnönjakoon ja nopeuttavat omaisuuden vaihdantaa. Yhteiskunnan kannalta on parempi tukea näiden suoritteiden käyttöä kuin joutua panostamaan epäselvien oikeustilanteiden selvittelyyn oikeuslaitoksessa. Nopeampi ja selkeämpi kuolinpesän selvittely on myös asiakkaiden etu. Lisäksi perintöasioiden selvityskustannukset ovat jo nyt usein suuria ja omaisuudeltaan vähäisen kuolinpesän selvityskustannukset voivat viedä huomattavan osan perinnöstä.

Perukirjan osakasluettelon vahvistamisen peruutuksen tai palautuksen hinnoittelua maksutaulukossa esitetään tarkennettavaksi ja yhtenäistettäväksi yhteen hintakategoriaan. Aiemmin peruutusten ja palautusten hinnoittelu perustui osakasluetteloiden vahvistamisesta perittävään hintaan, jossa on käytössä kaksi hintakategoriaa osakkaan mukaan. Hakemuksen peruutus tai palautus on kuitenkin osakkaasta riippumatta aina sisällöllisesti samankaltainen ja yksi hinta on perusteltu. Hinnaksi esitetään 48 €/hakemus.

Notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalveluiden julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot olivat vuonna 2020 n. 2,2 M€ ja kustannukset yli 5 M€, jolloin kustannusvastaavuus jäi 43 %:iin. Vuonna 2020 erityisesti julkisen notaarin tuotot jäivät koronasta johtuen ennakoitua alhaisemmaksi. Vuoden 2021 alussa erityisen alikatteellisten suoritteiden hintoja korotettiin, minkä ansiosta notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalveluiden kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan nousevan yhteensä v. 2021 71 %:iin ja DVV:n maksuasetuksen mukaisten notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalvelujen osalta 72 %:iin. Kysynnän odotetaan koronan jäljiltä normalisoituvan viimeistään vuoden 2022 aikana ja kustannusvastaavuuden ennustetaan nousevan em. hinnankorotusten ja siirtojen myötä yhteensä 76 %:iin ja DVV:n maksuasetuksen mukaisten notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalvelujen osalta 77 %:iin. Omakustannusarvon mukaisten suoritteiden osalta em. siirtojen ja hinnankorotusten jälkeen kustannusvastaavuuksien arvioidaan nousevan vuoden 2021 93 %:sta 97 %:iin vuonna 2022.

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut, kaikki yhteensä				
Tuotot	2 187 553 €	1 996 847 €	3 000 000 €	3 187 600 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 041 573 €	2 838 793 €	4 200 000 €	4 202 000 €
Kustannusvastaavuus %	43 %	70 %	71 %	76 %
DVV:n maksuasetuksen mukaiset notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut				
Tuotot	1 802 839 €	1 803 364 €	2 714 000 €	2 817 600 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 014 687 €	2 548 969 €	3 770 000 €	3 670 000 €
Kustannusvastaavuus %	45 %	71 %	72 %	77 %
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	1 448 824 €	1 509 458 €	2 273 500 €	2 372 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 620 409 €	1 615 545 €	2 435 000 €	2 435 000 €
Kustannusvastaavuus %	55 %	93 %	93 %	97 %

Lisäksi maksuasetukseen esitetään vihkimisoikeutta koskevien säädösviittausten päivittämistä lainmuutoksen mukaisesti: Laki vihkimisoikeudesta (571/2008) on kumottu uudella lailla (1157/2019), joka tuli voimaan 1.1.2020.

Holhustoimen valvontapalvelut

Holhustoimen suoritteiden hintoihin ei esitetä muutoksia. Holhustoimen valvontapalveluiden kustannusvastaavuuden odotetaan nousevan edellisvuosista, koska toiminta tehostuu digitalisoinnin myötä osassa holhustoimen palveluita. Vuonna 2020 holhustoimen omakustannusarvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 74 prosenttia. Vuonna 2021 kustannusvastaavuuden arvioidaan nousevan 88 prosenttiin ja vuonna 2022 90 prosenttiin. Alennetun omakustannusarvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus on arvion mukaan vuonna 2021 edellisten vuosien tapaan 16 % ja vuonna 2022 18 %.

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Holhustoimen valvontapalvelut yhteensä				
Tuotot	7 753 061 €	4 934 804 €	9 109 000 €	10 800 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	16 247 769 €	9 981 369 €	16 500 000 €	18 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	48 %	49 %	55 %	58 %
Maksullisen omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	6 611 087 €	4 227 507 €	7 931 000 €	9 400 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 974 448 €	5 636 809 €	9 000 000 €	10 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	74 %	75 %	88 %	90 %
Alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	1 141 974 €	707 297 €	1 178 000 €	1 400 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 273 321 €	4 344 560 €	7 500 000 €	8 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	16 %	16 %	16 %	18 %

Edunvalvojan määräämisissä toiminnan tuottavuus tulee tulevina vuosina kasvamaan palvelujen digitalisoinnin myötä. Toisaalta edunvalvonnan palvelutarve kasvaa voimakkaasti väestön ikääntyessä. Edunvalvojan määräämisten kysyntään vaikuttavat kuitenkin ikärakenteen lisäksi edunvalvontavaltakirjojen toivottava yleistymisen, johon virasto pyrkii myös v. 2022 tulosopimuksen mukaan vaikuttamaan esimerkiksi viestinnällä. Jos edunvalvontavaltakirjat yleistyvät, tarve prosesseina raskaampiin

edunvalvonnan määräämisiin ja valvontapalveluihin vähenee. Näiden palvelujen kysynnän kehittymiseen liittyvien seikkojen ja toisaalta toiminnan tuottavuuden kasvun vuoksi edunvalvonnan määräämisten hintojen pitäminen ennallaan on perusteltua.

Omakustannusarvon mukaisista suoritteista edunvalvontavaltuutukset ovat yhä alikatteellista toimintaa. Hinnankorotuksia suoritteille ei kuitenkaan esitetä, sillä palvelun hinnalla arvioidaan olevan suoria vaikutuksia palvelun kysyntään ja tavoite prosessien yksinkertaistamisesta ja holhustoimen tuottavuuden nostamisesta edunvalvontavaltuutusten avulla voisi vaarantua. Lisäksi edunvalvontavaltuutusten vahvistaminen konkretisoituu virastossa vasta edunvalvonnan tarpeen toteutuessa, ja palvelun tulokertymän ennakointi on haastavaa.

Vuoden 2020 lopulla yleisten edunvalvojen tilintarkastuksissa otettiin käyttöön Elsa-asianhallintajärjestelmä, mikä on tehostanut tarkastustoimintaa ja nostanut tilintarkastusten kustannusvastaavuuden lähelle tavoiteltua tasoa. Elsa-järjestelmä otetaan käyttöön myös holhustoimen lupa-asioissa vuoden 2021 lopulla. Loppuvuoden 2021 tuottojen ennustaminen uusien käyttöönottojen myötä on haastavaa, mutta on nähtävissä, että omakustannearvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus on nousemassa lähelle 100 prosenttia.

Maksuasetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon esitetään lisättäväksi holhustoimen valvontapalveluita koskevan II osan käräjäoikeudelle tehtäviä hakemuksia koskevaan 4. kohtaan tarkennus holhousviranomaisen osallistumisesta asian käsittelyyn käräjäoikeuden istunnossa etäyhteydellä.

Nimen muuttamista koskevat hakemukset

Nimenmuutosten kustannusvastaavuus on nousemassa vuoden 2021 alusta tehtyjen hinnankorotusten myötä vuoden 2020 67 prosentista vuoden 2021 90 prosenttiin ja edelleen ennusteen mukaan 92 prosenttiin vuonna 2022. Nimenmuutosten hintoihin ei esitetä korotuksia, koska nimenmuutoshakemusten käsittelyn arvioidaan tehostuvan prosessin sähköistämisen myötä. Kustannusten laskun myötä on mahdollista tavoittaa 100 % kustannusvastaavuus jo lähivuosina.

	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Nimenmuutokset				
Tuotot	912 958 €	773 135 €	1 128 875 €	1 150 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 369 111 €	838 824 €	1 258 000 €	1 250 000 €
Kustannusvastaavuus %	67 %	92 %	90 %	92 %

Varmennepalvelut

Varmennepalvelujen osalta esitetään biovarmenteiden hinnoittelun yhtenäistämistä ja hintojen laskemista varmenteiden kysynnän kasvusta johtuvan ylikatteellisuuden hillitsemiseksi. Julkisoikeudellisten varmennepalvelujen suoritteisiin esitetään biovarmenteiden hintojen alentamista tulevaisuuden kasvavien tuotantomäärien ennakkoinnin vuoksi. Julkisoikeudellisten varmennepalveluiden kustannusvastaavuus oli 110 % vuonna 2020. Vuonna 2021 tulojen odotetaan kasvavan kysynnän elpymisen

myötä ja kustannusvastaavuuden ennustetaan olevan n. 116 %. Vuonna 2022 kustannusvastaavuuden ennustetaan nousevan 119 %:iin. Kysynnän lisääntyessä biovarmenteiden tuotantokustannukset eivät kasva samassa suhteessa.

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Varmennepalvelut J yhteensä				
Tuotot	7 975 054 €	5 564 439 €	8 905 000 €	9 500 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 218 427 €	4 876 965 €	7 657 000 €	8 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	110 %	114 %	116 %	119 %

Varmenteisiin esitetään hinnan laskemista alla olevan taulukon mukaan:

Yksikköhinta € / kpl	2020	2021	Esitetty hinta 1.1.2022 alkaen
Passivarmenne	3,1	3,1	2,6
Passivarmenne sotaveteraaneille	2,5	2,5	2,1
Oleskelulupakortin tai oleskelukortin biovarmenne	3,1	3,1	2,6
Henkilökortin biovarmenne	-	3,1	2,6

Hinnanmuutokset johtuvat skaalaedusta, joka saadaan tuottamalla varmennejärjestelmästä aiempaa suurempi määrä biovarmenteita. Biovarmenteiden kustannusvastaavuus vaihtelee myytyjen varmenteiden määrästä johtuen ja kysynnällä voi olla voimakastakin vuosivaihtelua. Kysyntäpiikki tekee toiminnasta ylikatteellista, minkä hillitsemiseksi esitetään hintojen laskun lisäksi varmenteiden kappalemäärään sidotun hinnaan alennusmekanismiin käyttöönottoa. Biovarmenteen hinta olisi edellä olevassa taulukossa esitetystä poiketen 1 €/kpl sen jälkeen, kun Digi- ja väestötietoviraston myytyjen biovarmenteiden yhteiskappalemäärä ylittää 1,2 miljoonaa kappaletta vuoden aikana.

Lisäksi esitetään maksuasetukseen ja liitteenä olevaan maksutaulukkoon sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevien säädösviittausten päivittämistä lainmuutoksen mukaisesti. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007) on kumottu uudella lailla (784/2021), joka tuli voimaan 1.11.2021.

Rekisteritietojen luovutus ja tietopalvelut

Rekisteritietojen luovutus ja tietopalvelut muodostuvat seuraavista suoriteryhmistä: kyselyt, muutostietopalvelu, perustietotoimitus, julkishallinnon päivytyspalvelu, julkishallinnon poimintapalvelu, Digi- ja väestötietoviraston asiakkaiden itse suorittamat poiminnat, väestötietojärjestelmän otteiden luovutus ja sukuselvitykset, tietopalvelu teknisen rajapinnan välityksellä Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa sekä holhoustoimesta annetussa laissa mainituista rekistereistä sekä rekisteritietojen luovutus muista rekistereistä.

Rekisteritietojen luovutukseen ja tietopalveluihin esitetään joitakin hinnanmuutoksia, ja palvelujen kustannusvastaavuuksien ennustetaan kehittyvän seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla. Useiden palvelujen (mm. VTJ-otteiden luovutus ja sukuselvitykset) tuottavuus kasvaa digitalisoinnin ja muiden Vaaka-hankkeen kehittämistöimien myötä, minkä odotetaan näkyvän palvelujen kustannusvastaavuuksien paranemisenä edelleen.

Rekisteritietojen luovutukset J	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
VTJ-otteiden luovutukset, sukuselvitykset ja tietojen luovutus muista rekistereistä				
Tuotot	2 177 850 €	2 062 097 €	2 918 000 €	3 050 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 278 909 €	2 597 773 €	3 896 659 €	4 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	51 %	79 %	75 %	76 %
VTJ-tietopalvelut organisaatioille				
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	724 148 €	572 413 €	790 000 €	800 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	620 553 €	329 166 €	645 000 €	700 000 €
Kustannusvastaavuus %	117 %	174 %	122 %	114 %
Alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	52 536 €	29 675 €	45 000 €	46 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	51 455 €	33 188 €	52 000 €	55 000 €
Kustannusvastaavuus %	102 %	89 %	87 %	84 %

Organisaatioasiakkaiden väestötietopalvelut

Väestötietojärjestelmän (VTJ) muutosrajapintapalvelun ja organisaatioasiakkaiden itse suorittamien poimintojen osalta esitetään hinnanmuutoksia. Organisaatioasiakkaille tarjottavien rekisteritietojen luovutusta koskevien palveluiden omakustannusarvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli vuonna 2020 117 % ja sen ennustetaan vuonna 2021 olevan 122 %. Seuraavassa esitettyjen hinnanmuutosten jälkeen kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan vuonna 2022 114%.

Maksutaulukkoon esitettävät muutokset koskevat vakiomuotoisten aineistopohjaisten tietopalveluiden sekä perustietotoimitusten korvautumista VTJ-muutosrajapintapalvelulla, jonka hinnoittelua esitetään muutettavaksi vastaamaan paremmin palvelun käyttöä tulevaisuudessa. Tämän lisäksi esitetään, että vakiomuotoisten aineistopohjaisten tietopalveluiden ja perustietotoimitusten hinnat säilytetään maksutaulukossa vanhoille asiakkaille siirtymäkauden vuoden 2024 loppuun.

VTJ-muutosrajapintapalvelun käyttöönottomaksu (1000 €) veloitettaisiin kaikilta asiakkailta, myös 2 §:n 4 kohdan mukaisesti maksuttomaan vakiomuotoiseen palveluun oikeutetuilta. Käyttöönottomaksun arviossa on mukana keskimääräinen kehitystyökustannus eli kehittäjäresurssin käyttö ja viraston asiakaskäyttöönoton tehtävät (tietolupa, käyttäjätunnukset, testauksen ja käyttöönoton tuki). Nykyisten sovelluskehitys-sopimusten mukaan kehittäjän keskihinta on 800–1000 euroa/päivä. Viraston veloituksena tuntityöstä on käytetty 70 euroa. Arvio perustuu siihen, että ostopalvelua tarvitaan keskimäärin 1 päivä/käyttöönotto. Uuden palvelun käyttöönottovaiheessa työmäärä on ollut suurempikin, mutta työmäärän arvioidaan pienenevän kokemuksen myötä, etenkin jos suunniteltu tuotehallintaväline saadaan viraston käyttöön.

Asiakkaan itse VTJ-kyselyn poimintakyselysovelluksella suorittamien poimintojen käyttöönottomaksua esitetään alennettavan 400 eurosta 300 euroon. Lisäksi poimintakäyttäjistä esitetään veloittavaksi käyttäjäkohtainen kuukausimaksu 1€/käyttäjätunnus. Maksutaulukkoon esitetään lisättävän myös poiminnan vähimmäiskuukausilaskutus 7 €. Näin yhtenäistetään asiakkaan itse suorittamien poimintojen ja viraston VTJ-kyselypalvelun hinnoittelua.

Seuraavassa tiivistelmä esitettävistä muutoksista:

Poistuvat palvelut (jätetään siirtymäajaksi maksutaulukkoon):

- OSA A: 2.1 Aineistopohjainen muutostietopalvelu. Siirtymäaika arviolta vuoden 2023 loppuun.
- OSA B: 3. Perustietotoimitus. Siirtymäaika arviolta vuoden 2024 loppuun

Korvaava palvelu:

- 2.2 VTJ-muutosrajapinta
 - o Palvelun käyttö pääosin maksutonta
 - o Käyttöönottomaksu kaikille uusille asiakkaille 1000 €
 - o Tietoyksikkömaksu 0,036 €/tietue (sekä perus- että muutostiedot)

Hinnanmuutos:

- 6 Asiakkaan itse suorittamat poiminnat
 - o Käyttöönottomaksu 400 € → 300 €
 - o Lisätään maininta vähimmäisveloituksesta 7€/poiminta ja käyttäjäkohtaisesta 1€ kuukausiveloituksesta/käyttäjätunnus

Väestötietojärjestelmän otteiden luovutus, sukuselvitykset ja rekisteritietojen luovutus muista rekistereistä

Väestötietojärjestelmän otteiden luovutuksen, sukuselvitysten ja muista rekistereistä luovutettavien rekisteritietojen osalta ei esitetä hinnanmuutoksia, mutta esitetään uuden sähköisestä väestötietojärjestelmästä tehdyn sukuselvityksen lisäämistä maksutaulukkoon.

Otteiden luovutukset väestötietojärjestelmästä ja muista rekistereistä sekä sukuselvitysten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2020 oli 51 %. Vuoden 2021 alusta tehtyjen hinnankorotusten myötä kustannusvastaavuuden ennustetaan nousevan 75 prosenttiin ja edelleen vuonna 2022 76 prosenttiin.

Maksuasetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon esitetään lisättäväksi uusi suorite sähköisestä väestötietojärjestelmästä tehtävälle sukuselvitykselle (30 €). Perinteisen, manuaalisesti väestökirja-aineistoista laadittavaan sukuselvitykseen (60 €) käytetään huomattavasti enemmän henkilötyötä eikä sen hintaan esitetä muutoksia. Tällä hetkellä otemuotoisia sukuselvityksiä on toimitettu käyttötärpeestä riippuen sukuselvitysten lisäksi viraston laatimina otteina väestötietojärjestelmästä. Uusi, käyttötapaa ja työmäärää todenmukaisemmin kuvaava sähköisestä väestötietojärjestelmästä tehty sukuselvitys selkiyttäisi otteiden ja sukuselvitysten välistä jakoa. Sähköisestä väestötietojärjestelmästä tehdyn sukuselvityksen laatimiseen sisältyy väestötietojärjestelmästä haetun tiedon muokkaamista ja rajaamista, jolloin työmäärä ja sukuselvityksen laatimiseen käytetty työaika on suurempi kuin suoraan väestötietojärjestelmän tiedoilla annetussa otteessa, mutta pienempi kuin digitoidusta väestökirja-aineistosta haettua tietoa sisältävässä sukuselvityksessä.

Tietoja joudutaan rajaamaan myös siksi, että laissa väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietojärjestelmän varmennepalveluista (661/2009) annetut säännökset ainoastaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeellisten väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta toteutuvat. Sähköisten sukuselvitysten määrä tulee lisääntymään 1.1.2022 alkaen, kun sukuselvityksiä väestötietojärjestelmän tiedoista ryhdytään tekemään 1.1.1983 lähtien. Aiemmin raja on ollut 1.10.1999. Muutoksesta johtuen digitaalisia sukuselvityksiä tullaan tekemään huomattavasti enemmän ja vastaavasti digitoidusta väestökirja-aineistosta laadittuja sukuselvityksiä vähemmän. Muutoksen kokonaisvaiikutuksen tuloihin arvioidaan olevan pienen. Muutokset suoritteisiin on esitetty alla olevassa taulukossa:

Hinta €/suorite	Hinta 2021	Esitetty hinta 1.1.2022 alkaen
Digi- ja väestötietovirastossa laadittu ote	18 €	Ei muutosta
Sähköisen itsepalvelun kautta tilattu todistus postitse	14 €	Ei muutosta
Sähköinen todistus, jonka asiakas tilaa itsepalveluna	10 €	Ei muutosta
Sukuselvitys digitoidusta väestökirja-aineistosta	60 €	Ei muutosta
Uusi suorite: Sähköisestä väestötietojärjestelmästä laadittu sukuselvitys (digitaalinen)	-	30 €
Manuaalisesti laadittavat otteet ja todistukset	60 €	Ei muutosta
Otteeseen liitettävä EU:n monikielinen vakiolomake	10 €	Ei muutosta

Sähköisesti Todistukset-palvelun kautta tilattaviin otteisiin ei vaadita henkilötyötä, mutta palvelusta on tällä hetkellä saatavilla ainoastaan vakiomuotoisia otteita ja suuri osa otteista myydään viraston laatimina otteina. Mikäli itsepalvelusta olisi saatavilla myös sisällöltään asiakkaan itse valitsema ote, vähenisivät viraston laatimat otteet huomattavasti. Tällöin otteiden hinnoitteluperusteita itsepalvelun ja viraston laatimien otteiden välillä olisi syytä tarkastella uudelleen. Manuaalinen ote ja todistus on silloin, kun tietoa ei saada automatisoidusti väestötietojärjestelmästä, vaan tieto otteelle viedään manuaalisesti. Manuaalisella todistuksella tarkoitetaan myös todistusta, jonka Digi- ja väestötietovirasto antaa väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 39 §:n perusteella. Manuaalisen otteen hintaan ei esitetä muutoksia, mutta perusteita esitetään päivitettäväksi myös maksutaulukkoon.

Lisäksi maksutaulukkoon esitetään muutoksia maksutaulukon käsitteisiin ja suoritteiden kuvauksiin paremmin nykyistä palvelukäsitteistöä vastaavaksi.

4 Vaikutukset

4.1 Digi- ja väestötietoviraston kustannuslaskennan kuvaus

Digi- ja väestötietoviraston kustannuslaskenta perustuu valtion yhteiseen kustannuslaskentamalliin. Kustannuslaskenta on toteutettu toiminto- ja jakolaskennan periaatteita noudattaen.

Kustannukset jakaantuvat ydintoimintojen välittömiin kustannuksiin sekä ydintoiminnoille vyörytettäviin välillisiin kustannuksiin. Ydintoimintojen välittömät kustannukset kohdistetaan suoraan ydintoiminnoille silloin, kun se voidaan yksiselitteisesti ja taloudellisesti toteuttaa. Osa välittömistä kustannuksista, kuten ydintoimintojen tietojärjestelmien kustannukset, kohdennetaan ydintoiminnoille asiantuntija-arvioiden mukaisesti. Välilliset kustannukset, joita ovat tukitoiminnot ja palkalliset poissaolot, kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ydintoimintaan joko työaikaan, työ kustannukseen tai asiantuntija-arvioihin perustuen. Palkalliset poissaolot kohdennetaan palkkakustannuksen mukaisesti. Kiinteistöhallintoon, henkilöstöhallintoon ja yleishallintoon liittyvät tukitoiminnot kohdennetaan palveluille henkilötyövuosien suhteessa. Muut tukitoiminnot kohdennetaan palveluille asiantuntija-arvioiden mukaisesti, esimerkiksi tulojen käsittelyyn liittyvät kustannukset kohdennetaan maksullisille palveluille hyödyntäen myyntilaskujen lukumäärää. Asiantuntija-arviot perustuvat mm. palvelunomistajien näkemykseen ja jakoperusteiden pohjana voidaan hyödyntää esimerkiksi suoritemääriä.

DVV:n sisällä kustannukset lasketaan samalla tavalla kaikilla eri toiminta-alueilla: viranomaistoiminnassa sekä maksullisessa ja yhteisrahoitteisessa toiminnassa. Sama periaate koskee myös kehittämis- ja investointirahoitusta. Näin varmistetaan kustannusten yhdenmukainen ja tasapuolinen käsittely kustannuslaskennassa ja erityisesti välillisten kustannusten kohdentaminen lopullisille seurantakohteille yhdenmukaisesti ja tasapuolisesti.

Kokonaiskustannukset ja sen myötä kustannusvastaavuudet lasketaan kullekin palvelukokonaisuudelle erikseen. Suoritteiden hinta palvelukokonaisuuden sisällä määräytyy asiantuntijoiden arvioiden mukaisesti. Hinnoittelussa voidaan esimerkiksi huomioida tuotteen/palvelun tuottamiseen käytetyn työajan suhde muihin saman palvelun sisällä oleviin tuotteisiin nähden tai miten ostopalvelumenot kohdentuvat tuoteryhmän tuotteille. Holhustoimen lupa-asioissa ja tilintarkastuksessa on käytössä progressiivinen hinnoittelu.

Viraston v. 2021 täysimääräisesti käyttöön otetussa uudessa kustannuslaskennassa kustannusten aiheuttamisperiaate saadaan aiempaa paremmin huomioiduksi ja kustannukset kattavammin mukaan.

4.2 Julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2021 olevan 25,6 miljoonaa euroa ja kustannusten 33,8 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2021 olevan 76 %. Vuonna 2022 tuottojen arvioidaan olevan asetuksessa esitettyjen hinnanmuutosten myötä 28,2 miljoonaa euroa ja kustannusten 36,2 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 78 %.

	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
DVV:n maksuasetuksen mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä				
Tuotot	21 398 446 €	15 739 927 €	25 609 875 €	28 163 600 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	33 800 911 €	21 206 254 €	33 778 000 €	36 175 000 €
Kustannusvastaavuus %	63 %	74 %	76 %	78 %

Digi- ja väestötietovirastolla on myös muihin maksusäädöksiin perustuvaa maksullista julkisoikeudellista toimintaa. Digi- ja väestötietoviraston erityislakien mukaisia suoritteita ovat sosiaali- ja terveydenhuollon varmenteet, avioliittoasetuksen 16 ja 16 a §:n nojalla annetut suoritteet, kaupanvahvistajista annetun lain perusteella annetut suoritteet, julkisoikeudellinen kauppa- ja yhdistysrekisterin tietopalvelun suoritteet sekä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain perusteella annettavat suoritteet. Näiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2021 olevan 62 % ja nousevan vuonna 2022 66 %:iin.

	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Erityislakien mukaiset suoritteet				
Tuotot	391 753 €	198 860 €	294 000 €	377 500 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 119 417 €	319 774 €	475 000 €	572 000 €
Kustannusvastaavuus %	35 %	62 %	62 %	66 %

Siten kaikkien julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2021 olevan 25,9 miljoonaa euroa ja kustannusten 34,3 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2021 olevan 76 %, kun se vielä vuonna 2020 oli 62%. Vuonna 2022 tuottojen arvioidaan olevan 28,5 miljoonaa euroa ja kustannusten 36,7 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 78 %.

	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä				
Tuotot	21 790 199 €	15 938 787 €	25 903 875 €	28 541 100 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	34 920 329 €	21 526 028 €	34 253 000 €	36 747 000 €
Kustannusvastaavuus %	62 %	74 %	76 %	78 %

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten julkisoikeudellisten omakustannusarvon suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2021 olevan 23,9 miljoonaa euroa, kustannusten 24,9 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 96 %. Vuodeksi 2022 esitettyjen hinnannuutosten ja alennettuun omakustannusarvoon siirrettäväksi esitettyjen palvelujen myötä tuottojen arvioidaan olevan 26,3 miljoonaa euroa, kustannusten 26,9 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 98%.

	Toteuma 2020	Toteuma 1-8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
DV:n maksuasetuksen julkisoikeudelliset omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	19 849 921 €	14 709 049 €	23 946 375 €	26 272 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	25 081 857 €	15 895 082 €	24 891 000 €	26 885 000 €
Kustannusvastaavuus %	76 %	93 %	96 %	98 %

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten julkisoikeudellisten alennettun omakustannusarvon suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2021 olevan 1,7 miljoonaa euroa, kustannusten 8,9 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 19 %. Vuonna 2022 näiden tuotteiden tuottojen arvioidaan em. siirtojen myötä olevan 1,9 miljoonaa euroa, kustannusten 9,3 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 20 %.

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
DVV:n maksuasetuksen julkisoikeudelliset alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	1 548 525 €	1 030 877 €	1 663 500 €	1 891 600 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 719 054 €	5 311 172 €	8 887 000 €	9 290 000 €
Kustannusvastaavuus %	16 %	19 %	19 %	20 %

4.3 Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus

Liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2022 olevan kokonaisuutena 18,9 miljoonaa euroa ja kustannuksien 11,5 miljoonaa euroa. Näin liiketaloudellisten suoritteiden kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan olevan v. 2022 164 %.

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Liiketaloudelliset suoritteet yhteensä				
Tuotot	18 936 849 €	10 203 228 €	18 080 000 €	18 900 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 962 606 €	7 004 468 €	10 700 000 €	11 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	158 %	146 %	169 %	164 %

5 Valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja valmistelun pohjana on ollut Digi- ja väestötietoviraston esitys viraston suoritteiden maksuista. Asetuksen suomenkielinen versio on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä, mutta ruotsinkielistä kieliversiota ei ole asian kiireellisyyden vuoksi tarkastettu. Ruotsinkieliseen asetukseen on kuitenkin tehty laintarkastuksen ehdottamat muutokset ja näiden käänntösten oikeellisuus on tarkastettu valtioneuvoston kanslian ruotsin kielen yksikössä.

Asetuksesta on pyydetty lausunnot 58 keskeiseltä DVV:n suoritteista maksavalta asiakkaalta. Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 22.11.2021–3.12.2020. Kirjallisessa kuulemisessa hyödynnettiin Lausuntopalvelu.fi-palvelua, jonka kautta asetuseronnokset olivat vapaasti myös muiden kuin lausuntojakeleussa olleiden tahojen saatavilla. Asetuseronnoksesta annettiin 4 lausuntoa, minkä lisäksi 10 organisaatiota ilmoitti, ettei niillä ole huomautettavaa asetuseronnokseen.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto on lausunnossaan puoltanut asetuksen muuttamista. Budjettiosaston mukaan kustannusvastaavuuden kehittyminen on eri palveluryhmissä tehtyjen hinnankorotusten myötä oikeansuuntaista ja hinnoittelun voimaosolon jatkaminen 31.12.2022 saakka täten perusteltua. Alikatteisten suoritteiden osalta tulisi maksuja päivittää niin, että maksut vastaavat kaikkien suoritteiden kohdalla niiden todellisia kustannuksia vuodesta 2023 alkaen.

Suomen nuoret lesket ry toi näkemyksensä esille, että ensisijaisesti kaikkien holhoustoimeen liittyvien toimenpiteiden tulisi aina olla maksuttomia, kun kyse on alaikäisistä lapsista. Toissijaisena vaihtoehtona yhdistys ehdottaa, että kaikki maksut, myös lupa-asiat määräytyisivät varallisuuden mukaan siten, että varallisuudeksi katsottaisiin todellisuudessa käytettävissä oleva varallisuus, josta velat on ensin vähennetty. Lisäksi tulisi olla nettotulojen alaraja, joita pienemmillä tuloilla maksuja ei perittäisi. Tällä tavoin taattaisiin, että lapsen käyttöön tarkoitettuja varoja ei kuluisi pakollisiin viranomaismaksuihin. Valtiovarainministeriö toteaa, että holhoustoimen

suoritteiden maksuperusteiden määrittämisessä on pyritty ottamaan huomioon ja tasapainottamaan yhtäältä sosiaaliset syyt ja toisaalta viraston toimintaedellytykset. Huomiota on syytä kiinnittää myös siihen, että holhoustoimintaan liittyvät suoritteet ovat jo nykyisin osin alikatteellisia. Vaikka Suomen nuoret lesket ry:n lausunto ei vuoden 2022 maksuasetusesityksen osalta aiheuta muutoksia holhoustoimen suoritteiden maksuperusteisiin, valtiovarainministeriön ja DVV:n kesken on sovittu, että alaikäisten holhoustoimen lupien maksuja ja niihin liittyviä alentamismahdollisuuksia tutkitaan tarkemmin erilaisten laskelmien avulla vuoden 2023 maksuasetusta laadittaessa.

Turun yliopisto tuo esiin lausunnossaan, että asetuksen liitteenä olevasta maksutaulukosta on hankala hahmottaa, mitä muutokset käytännössä tarkoittavat suurten tietopyyntöjen kannalta. Heidän näkemyksenä on, että luonnoksessa nyt olevien tiedonpoimintaa koskevien määrälennusten sijaan pyydetyn aineiston koosta riippumaton kiinteä maksu ja sen lisäksi aineiston käsittelystä aiheutuva tuntiveloitus voisivat olla selkeämpi veloitustapa. Kun samaan aikaan myös Tilastokeskuksen hinnat ovat noussemassa, isoilla rekisteriaineistoilla tehtävä tutkimus voi vaikeutua. Turun yliopiston mukaan hallituksen julkilausuttu tavoite – tiedolla johtaminen – on tämän kehityksen kanssa ristiriidassa. Valtiovarainministeriö toteaa, että tiedon käyttämisen sujuvuus on yhteiskunnassa tärkeä tietopoliittinen tavoite. Tutkimusaineistojen poimintaan käytetään kuitenkin pääsääntöisesti DVV:n tarjoamaa julkishallinnon poimintapalvelua, jonka maksuihin ei ole esitetty nyt käsillä olevassa v. 2022 maksuasetuksessa muutoksia. Palvelun hinnoittelumalli on ollut samanlainen jo pitkään. Vastavaan suuntaiset perustellut lausunnot tutkimuksen tekijöiden suunnalta on otettu huomioon poimintapalvelujen hinnoittelussa jo aiemmin. Valtiovarainministeriö toteaa, että lausunnossa esitettyyn huoleen ei ainakaan DVV:n maksujen osalta näytä olevan syytä.

Maahanmuuttovirasto kummeksuu lausunnossaan sitä, että tieto lausuntopyynnöstä tuli heille vain sisäasiainministeriön kautta ja esittää varauksia erityisesti oleskelulupaan ja oleskelulupakorttiin liittyvien biovarmenteiden hintojen määräytymisperusteiden muutoksista. Maahanmuuttovirasto toteaa, että muutosten jälkeen (esim. jos 1,2 miljoonan varmenteen tuotanto DVV:ssä vuoden aikana ylittyy, oleskelulupakortin varmenteen hinta putoaa kaikille asiakkaille loppuvuodeksi 2,6 eurosta 1 euroon) muiden viranomaisten voi olla vaikea hinnoitella omia tuotteitaan. DVV:n arvion mukaan esitetyt muutokset olisivat sopiva tapa varmistaa tuotantokulujen perustason kattaminen ja samalla välttää liialliset, ylikatteellisuutta aiheuttavat tulokertymät tilanteessa, jossa varmenteita lisätään enenevässä määrin tuotteisiin, joiden osalta käyttäjäorganisaatioilla ei ole välttämättä luotettavaa toteutuneeseen kysyntään perustuvaa menekkiarviota. Valtiovarainministeriö toteaa, että esitetyt biovarmenteiden hintojen muutokset eivät kokonaisuudessaan yleensä ole suuruudeltaan kovin merkittäviä verrattuna viranomaisten tarjoamien, varmenteita käyttävien lopputuotteiden hintoihin. Tästä huolimatta valtiovarainministeriö edellyttää, että DVV seuraa tilannetta yhdessä asiakkaidensa kanssa vuoden 2022 aikana ja esittää tarvittaessa hinnamääräytymisperusteita muutettavaksi saatujen kokemusten mukaan v. 2023 maksuasetukseen. Lisäksi valtiovarainministeriö pahoittelee, ettei lausuntopyyntöä lähetetty Maahanmuuttovirastolle suoraan ja korjaa tilanteen v. 2023 maksuasetuksen osalta.

6 Voimaantulo

Holhustoimen valvontapalvelut

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Holhustoimen valvontapalvelut yhteensä				
Tuotot	7 753 061 €	4 934 804 €	9 109 000 €	10 800 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	16 247 769 €	9 981 369 €	16 500 000 €	18 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	48 %	49 %	55 %	58 %
Maksullisen omakustannearvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	6 611 087 €	4 227 507 €	7 931 000 €	9 400 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 974 448 €	5 636 809 €	9 000 000 €	10 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	74 %	75 %	88 %	90 %
Alennetun omakustannearvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	1 141 974 €	707 297 €	1 178 000 €	1 400 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 273 321 €	4 344 560 €	7 500 000 €	8 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	16 %	16 %	16 %	18 %

Nimenmuutokset

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Nimenmuutokset				
Tuotot	912 958 €	773 135 €	1 128 875 €	1 150 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 369 111 €	838 824 €	1 258 000 €	1 250 000 €
Kustannusvastaavuus %	67 %	92 %	90 %	92 %

Varmennepalvelut

	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
Varmennepalvelut J yhteensä				
Tuotot	7 975 054 €	5 564 439 €	8 905 000 €	9 500 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 218 427 €	4 876 965 €	7 657 000 €	8 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	110 %	114 %	116 %	119 %

Rekisteritietojen luovutukset

Rekisteritietojen luovutukset J	Toteuma 1-			
	Toteuma 2020	8/2021	Arvio 2021	Arvio 2022
VTJ-otteiden luovutukset, sukuselvitykset ja tietojen luovutus muista rekistereistä				
Tuotot	2 177 850 €	2 062 097 €	2 918 000 €	3 050 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 278 909 €	2 597 773 €	3 896 000 €	4 000 000 €
Kustannusvastaavuus %	51 %	79 %	75 %	76 %
VTJ-tietopalvelut organisaatioille				
Yhteensä				
Tuotot	776 684 €	602 088 €	835 000 €	846 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	672 008 €	362 354 €	697 000 €	755 000 €
Kustannusvastaavuus %	116 %	166 %	120 %	112 %
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	724 148 €	572 413 €	790 000 €	800 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	620 553 €	329 166 €	645 000 €	700 000 €
Kustannusvastaavuus %	117 %	174 %	122 %	114 %
Alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet				
Tuotot	52 536 €	29 675 €	45 000 €	46 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	51 455 €	33 188 €	52 000 €	55 000 €
Kustannusvastaavuus %	102 %	89 %	87 %	84 %
Erityislakien mukaiset suoritteet				
Tuotot	7 039 €	5 377 €	8 000 €	7 500 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	92 532 €	29 950 €	45 000 €	40 000 €
Kustannusvastaavuus %	8 %	18 %	18 %	19 %